

IV Zlot Młodych Badaczy Kultury

Jaka jakość?

Igranie (z) jakości(a) we współczesnej humanistyce

Dzień pierwszy – czwartek, 17 III 2016 r.

Centrum Sztuk Użytkowych. Centrum Innowacyjności, ul. Traugutta 19/21, sala 410

8:30 Rejestracja uczestników zlotu

9:00 Panel I

Antoni Płoszczynek (Instytut Filozofii Uniwersytetu Wrocławskiego)

Jakość wartości, wartość jakości? Uwagi z pogranicza ontologii i aksjologii

W referacie poruszę zagadnienia ontologiczno-aksjologiczne, dotyczące związku kategorii jakości i wartości. Przede wszystkim będę poszukiwał odpowiedzi na dwa pytania: „Czy wartości są jakościami?” oraz „Czy jakość sama przez się jest pewną wartością?”. Próbę odpowiedzi poprzedzą uwagi z ontologii jakości, zawierające elementarną charakterystykę jakości jako takiej (np. jej niesamodzielność ontyczną, związki z formą przedmiotu i rodzaje jakości). Następnie wykażę, że wartość jako taka nie może być pewnym typem jakości, m.in. dlatego, że to rozwiązanie uniemożliwiłoby hierarchizowanie i porównywanie wartości. W odniesieniu do drugiego pytania będę argumentował za negatywną odpowiedzią i wskażę na zasadniczą różnicę między jakością a wartością co do ich sposobu istnienia. Pierwsza stanowi uniwersalną kategorię ontologiczną, „bezwiednie” realizującą się w świecie. Wartość zaś domaga się swojego istnienia; cechuje ją nie Sein, lecz Seinsollen.

Gabriel Bednarz (Uniwersytet Jagielloński)

Szkic zagadnienia metody i celu humanistyki

Celem referatu będzie zbadanie hipotezy mówiącej o istnieniu odrębności humanistyki od, z jednej strony, nauk historycznych, z drugiej - nauk ścisłych. Dilthey'owskie "rozumienie" wymaga - jak każda naukowa interpretacja - metodologicznego określenia reguł przechodzenia o jednej myśli do następnej. W tym wypadku humanistyka ma dwie alternatywy. Pierwsza polega na adaptacji metod logiki, co wywołuje sprzeciw zwolenników nieredukowalności humanistyki do "nauk pozytywnych". Druga jest określeniem - spoza logiki - podstawy interpretacji naukowej/humanistycznej. Jest ona równoważna eksplikacji przez humanistę obranego przezeń kryterium najlepszego wyjaśnienia/rozumienia. Za takie kryterium może uchodzić wartość kulturotwórczości rozumienia. Lecz wtedy humanistyka nie różni się od historii w rozumieniu F. Nietzschego, przedstawionego w eseju pt. 'O pożytkach i szkodliwości historii dla życia'.

Rafał Płasek (Instytut Studiów Politycznych PAN)

Byle-jakość skutkiem prymatu ilości? Przemiany dyskursu i funkcjonowania polskiego szkolnictwa wyższego

Polską transformację gospodarczo-społeczną interpretować byłoby można w perspektywie triumfu idei neoliberalnych. Często czysto ilościowo pojmowane kryteria elastyczności, policzalności czy prymu dodatniego bilansu ekonomicznego stały się podstawą przemian w zakresie polityki gospodarczej, socjalnej czy edukacyjnej. Zgodnie z koncepcją trajektorii rozwoju, obrany kierunek reform, w różnych formach, kontynuowany jest do dziś. W referacie zaprezentowano najistotniejsze przemiany systemu szkolnictwa wyższego, przemawiające za tezą o postępującym procesie stopniowego podporządkowania logiki funkcjonowania szkół wyższych

specyficznie rozumianemu prymatowi ilości nad jakością. Autor interpretuje kolejne przekształcenia systemu, wskazując przy tym na problematyczny charakter zagadnienia szeroko ujmowanej jakości współczesnego polskiego uniwersytetu. „Byle-jakość” obecna w tytule referatu jest, zdaniem autora, skutkiem, a jednocześnie poniesionym kosztem, „zapłaconym” za postawienie na piedestale dyskursywnie gloryfikowanej ilości.

Agnieszka Bandura (Uniwersytet Wrocławski, Akademia Sztuk Pięknych we Wrocławiu)

Dekalog estetyka?

Wykpiwane przez Furediego zjawiska kultu banalności, równania w dół, dewaluacji intelektu, kultury schlebiana, instytucjonalizacji uznania czy infantyilizacji przekazu, rozlewają się po dziedzinach i ugorach współczesnej humanistyki – skażona nimi wydaje się również współczesna estetyka. Unikanie niewygodnych pytań sprzyja powstawaniu estetyczno-krytycznych gniotów. Być może jednak, unikając niekulturalnych ciosów poniżej pasa, można kultywować estetykę? Realizując katalog podstawowych wytycznych – estetycznych imperatywów? Autonomii estetyki, bezinteresowności, unikania filozoficznego patosu, czujności i nieuprzedzeniowości, współpracy, ale nie prostytucji, odpowiedzialności za słowo i czułości na plagiat itd. Platona *poiotes* zdaje się zakładać stopniowalność – zarówno podatność na doskonalenie, jak i możliwość degeneracji – przed ostatnim estetyka może uchronić rachunek sumienia.

Michał Kasprzak (Instytut Kulturoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego)

Badania wartościowe albo Obecność jakości w humanistyce

Wartości stanowią szczególny rodzaj jakości. Ich obiektywność i przedmiotowość na tle przymiotowości innych jakości pozwalają na wyciągnięcie ciekawych wniosków co do możliwości ich sprawstwa. Przyjmując założenie o aksjotycznym podłożu porządku kulturalnego wskazać należy na istotny wpływ kultury na życie codzienne. W różnych prozaicznych postępkach, pozornie niezwiązanych z wartościami i wartościowością jako taką, coraz częściej odkrywa się aksjotyczne uwikłanie. Poszukiwanie tej wartościowości ludzkich działań otwiera humanistykę na pola dotychczas dezawuowane. Przewodnią myślą zakładanego wystąpienia jest założenie, że na toż otwarcie gotowa jest jedynie humanistyka świadoma swoich celów. Tymi zaś są wartości, które uzasadniają jej obecność w świecie ludzkim. Nieprzypadkowo postulat mocnego podmiotu we współczesnym namyśle humanistycznym odgrywa ważką rolę. Jest to zarazem pytanie o samostanowienie humanistyki nieodzownie splątanej z wartościami kultury, w której jest kształtowana.

12:00 Wykład gościnny w ramach Pracowni Otwartej

Ośrodek Dokumentacji Sztuki
ASP Wrocław (dawne Muzeum ASP),
ul. Traugutta 19/21

Robert Kuśmirowski
Obrazowanie (warsztaty)

12:20 Panel II

Krzysztof Solarewicz (Uniwersytet Wrocławski)

Superinteligentne nieludzkie dzieci. Spór o źródło wartości we współczesnej debacie bioetycznej

Bioetyczna debata nad technologicznym ulepszaniem człowieka, prowadzona w krajach Zachodu od ponad piętnastu lat, rozpowszechniona przez technooptimistyczny ruch transhumanizmu i działania biokonserwatywnej komisji bioetycznej Busha, obecnie jest rozpoznawana przez polityków i akademików jako pełnoprawny nurt badań. Przy czym jest to dyskusja nie o technospołecznej rzeczywistości a o możliwych/wyobrażonych przyszłościach społeczeństw i całego gatunku ludzkiego. Co więcej, otwarcie inspiruje się ona, a czasami wręcz wykorzystuje, fantastykę naukową do poparcia swoich naukowych tez. Wystąpienie, podążając za tematem konferencji, skupia się na napięciu pomiędzy humanistycznym “rozumieniem” (*verstehen*), a przyrodoznawczym “wyjaśnianiem” (*erklären*) - napięciu, które z całą mocą uwidacznia się w badanej tu debacie. Jego rezultatem jest głęboka polaryzacja dyskusji, przepaść etyczna i aksjologiczna, która pomimo dziesięciu lat

Łukasz Michoń („SKiBA” we Wrocławiu)

Czy badacze kultury są gotowi uznać istnienie Homo electronicus? O korzyściach płynących z uznania człowieka kwantowego

13 czerwca 1979 roku, na krajowej Sesji Naukowej Polskiego Towarzystwa Antropologicznego w Warszawie, rozważającej „Filozoficzne aspekty antropologii”, Prof. Sedlak zaanonsował konieczność powstania antropologii kwantowej”. Od tego czasu minęło niemal 37 lat. To dobry czas aby z tej okazji raz jeszcze przyjrzeć się modelowi człowieka kwantowego, nazwanego przez prof. Sedlaka Homo electronicus oraz perspektywom jego wykorzystania w wybranych kontekstach badawczych i terapeutycznych.

Rafał Węgrzyn (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny)

Ilość jako nowa jakość. Self-tracking dawniej i dziś, czyli o tym jak rodzi się „ja” numeryczne

Już Starożytni Grecy mawiali „poznaj samego siebie”. Idea odkrywania wiedzy na swój temat przez stulecia przybierała różne formy, od wglądu w siebie, poprzez optykę osób trzecich, aż do urządzeń pomiarowych. Jednym z założeń przyświecających tej drodze była chęć obiektywizacji procesu samopoznania. Z epoki introspekcji coraz bardziej wkraczamy w epokę pomiaru. Sam człowiek zaś staje się coraz mniej miarodajnym źródłem danych o sobie. Począwszy od wag mierzących masę ciała, a skończywszy na „inteligentnych” opaskach i zegarkach w coraz większym stopniu zaczynamy opierać swoją tożsamość na numerach, liczbach i statystykach. Powstaje coraz więcej narzędzi oraz aplikacji służących pomiarom spalania tkanki tłuszczowej, aktywności fizycznej, jakości snu czy częstości akcji serca. Kwantyfikowane są nasze relacje społeczne, znajomi oraz uczucia. W niniejszym referacie chciałbym przedstawić historię ostatnich stu lat pomiarów oraz krytycznie omówić zmiany mentalności jakie zaszły w tym okresie.

Małgorzata Rzerzycha (Akademia Sztuk Pięknych im. E. Gepperta we Wrocławiu)

Szkoło i ceramika użytkowa. Naczynia a jakość doświadczenia jedzenia

Zarówno sfera artystyczna, jak i kulinarna są aktywnościami społecznymi charakterystycznymi jedynie dla człowieka. Łączy je sposób ich odczuwania, obie są źródłem samozadowolenia i przyjemności. Ceramika czy szkło to dziedziny sztuki szczególnie bliskie zagadnieniom związanym z jedzeniem. Projektowane naczynia użytkowe osiągają pełnię swoich możliwości dopiero dopełniając, zgodnie ze swoją funkcją, akt spożywania pokarmu. W wyniku wszechobecnej estetyzacji życia codziennego stały się one czynnikami wpływającymi na sposób oddziaływania jedzenia na konsumenta, elementami wielozmysłowego przeżycia. Ceramiczne czy szklane obiekty mogą bowiem świetnie podkreślać walory potrawy, budować kompozycję oddającą zamiłowanie kucharza-artysty. W ten sposób współtworzą one dzieło kulinarne i mają swój udział w jakości doświadczenia jedzenia – jako czynności nie będącej tylko zaspokajaniem pragnienia, a raczej stającej się estetycznym doznaniem.

14:20 Przerwa obiadowa

15:00 Panel III

Oliwia Bosomtwe (Muzeum Warszawy/Uniwersytet Warszawski)

Jakość a obraz fotograficzny

Zapis obrazu w postaci negatywu z jakim mamy do czynienia w przypadku fotografii tradycyjnej (nie-cyfrowej) pozwala zadać pytanie o jakość obrazu fotograficznego. W swoim wystąpieniu chciałbym przedstawić sposoby postrzegania jakości obrazu fotograficznego, odwołując się do archiwów dwóch niezujących fotografów - Zofii Rydet i Alfreda Funkiewicza. Trzy formy obrazu: negatyw, odbitka archiwalna oraz potencjalna reprodukcja współczesna, implikują różne definicje jakości obrazu. Zarówno dowartościowanie obrazu w formie współczesnej reprodukcji (Zofia Rydet) jak i potraktowanie autorskich odbitek (Alfred Funkiewicz) jako materiału drugorzędowego to działania będące wyrazem podobnej strategii, według której to pierwotny obraz utrwalony na negatywie jest materiałem najwyższej jakości, ponieważ pozwala na osiąganie coraz doskonalszych wizualnie form obrazu. Problem jakości i wartości obrazu fotograficznego zwraca

uwagę na wyzwania związane ze zmieniającym się stosunkiem historii sztuki do swojego przedmiotu.

Piotr Firych (Instytut Kulturoznawstwa, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Ocena jakości wydarzeń kulturalnych w Polsce. Czy sukces festiwalu można zmierzyć?

Istotą proponowanego referatu są rozważania na temat pojęcia sukcesu w kontekście sektora imprez festiwalowych w Polsce. Obecny, pro wolnorynkowy model gospodarczy ma niewątpliwie ogromny wpływ na krajowy sektor kultury. Następujące na naszych oczach zmiany odzwierciedlanie są zarówno w formach funkcjonowania podmiotów odpowiedzialnych za życie kulturalne, jak i w zachowaniu jego uczestników. W obliczu tych uwarunkowań organizatorzy festiwali coraz częściej zmuszani są udowodniać, że podejmowane przez nich wysiłki przynoszą mierzalne efekty. Nasuwa się jednak pytanie czy uchwycenie pojęcia sukcesu w ramy definicyjne jest osiągalne i na jakich kryteriach mogłaby zostać oparta jego ocena.

Referat oparto o wyniki projektu badawczego „Oddziaływanie festiwali na polskie miasta. Studium kompetencji kadr sektora kultury oraz synergii międzysektorowej”, zrealizowanego przez Regionalne Obserwatorium Kultury UAM w latach 2014-2015 (dofinansowanego z budżetu MKiDN).

Anna Wandzel (Uniwersytet Warszawski)

Skuteczna, czyli jaka? O modelach skuteczności w sztuce Krzysztofa Wodiczki

Pytanie o jakość zaangażowanej sztuki publicznej sprowadzane jest dziś do pytania o jej skuteczność. Skuteczność staje się główną wartością, na podstawie której sztuka publiczna jest oceniana, zarówno w polu sztuki, jak i w programach publicznego finansowania. Równocześnie, coraz więcej głosów kwestionuje zdolność sztuki do wytwarzania kulturowej i społecznej zmiany. Chciałabym cofnąć się w tej debacie i ponownie zadać pytanie o definicję skuteczności sztuki zaangażowanej. Korzystając z refleksji takich badaczy jak T. Rakowski, H. S. Becker i Y. Winkin, analizuję sieci współpracy i komunikacji społecznej w projektach Krzysztofa Wodiczki, aby na ich przykładzie udowodnić, że skuteczności sztuki nie musi być mierzona w skali jej oddziaływań na makrostrukturę społeczną. Celem mojej analizy jest więc interpretacja więziotwórczego potencjału sztuki Wodiczki, lecz także próba odnalezienia nowych narzędzi do badania skuteczności (a więc i jakości) zaangażowanej sztuki publicznej.

Małgorzata Budlewska (Politechnika Wrocławska)

Osoby niepełnosprawne w sektorze GLAM, czyli o jakości przekazu przestrzeni ekspozycyjnych

Pomimo zastosowania wielu rozwiązań skierowanych do osób niepełnosprawnych, instytucje życia kulturowego pozornie uchodzą za nieprzyjazne. Szczególnie istotne zmiany zachodzą w wyróżniających się w przestrzeniach miejskich: galeriach, bibliotekach i muzeach. Przemiana sposobu projektowania ostatnich lat, zaowocowała położeniem szczególnego nacisku na potrzeby widza o dysfunkcjach motorycznych i percepcyjnych. Zachodzący nieustanny rozwój, w drodze do dostępności w edukacji i kulturze następuje poprzez wdrożenie w instytucje nowych technologii.

Joanna Bednarek (Instytut Filologii Polskiej, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Takiego skandalu nam potrzeba! Skandal a jakość (teorii)

Co raz częściej słyszymy o skandalu wbudowanym w kontekst naukowy. Przykłady można mnożyć: od nieuczciwych praktyk, przez nierzetelne odczytania, po celowe rozsadzanie dyskursu. Skandal za każdym razem działa jako hasło: sprawdzam. Po pierwsze wiąże się ze sprawdzeniem jakości samej metody – tak stało się np. w przypadku Sokala i jego artykułu lansującego bezpodstawną i bezsensowną teorię. Taki skandal działa jak granat w obrębie dyscypliny. Tymczasem refleksja humanistyczna, zachowująca wszelkie reguły naukowe, nieroszcza sobie prawa do przewracania porządków, staje się przedmiotem skandalu przez sposób odbioru. Przykładem była reakcja na odczytanie „Kamieni na szaniec” przez E. Janicką. Taki skandal rozgrywa się na przecięciu dyskursów, wywołuje społeczny rezonans, wyprowadzając naukową refleksję w przestrzeń debaty publicznej. Gra po stronie humanistyki: im silniejszy atak, tym większa pochwała i wzmocnienie. W wystąpieniu przyjrzą się różnym sposobom oburzania

w badaniach humanistycznych, by odpowiedzieć na pytanie: jaką jakość skandale wygrywają dla humanistyki?

17:45 Panel IV

Marcin Mierzicki (Akademia Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu)

Prezentacja wideo

Urodzony 1973 r., absolwent Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu, dyplom z malarstwa w 2001 roku. Artysta wizualny, tworzy obrazy, instalacje, obiekty, oraz wideo. Realizuje projekty, które w swojej strukturze prowokują interaktywność i są oparte na działaniach w procesie. Stypendysta Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w 2006 i 2011 roku. W twórczości Marcina Mierzickiego punktem wyjścia był obraz, a raczej przekraczanie medium malarskiego w kierunku akcentowania jego materialności. Artysta porusza się w obszarze działań site specific, często z zastosowaniem nie tylko obiektów, ale również dźwięku. Obecnie wykorzystuje w swoich działaniach prace wideo, wprowadzając analizę medium filmowego oraz śledząc relacje filmowej rzeczywistości i materialnego świata.

Jurij Biłej

Spotkanie z artystą

Urodzony w 1988 r. w Użhorodzie (Zakarpacie, Ukraina). W 2011 r. ukończył Akademię Sztuk Pięknych we Lwowie. Mieszka i pracuje we Lwowie i Wrocławiu. Performer i artysta wizualny. W performansach stara się poznać możliwości ludzkiego ciała poprzez proste i lakoniczne gesty, nazywając je „gestami jako droga do samopoznania”. Stypendysta programu „Gaude Polonia”. Uczestnik wielu rezydencji artystycznych (m.in. w Pradze i Amsterdamie). Jego prace prezentowane były w wielu miastach Ukrainy (Lwów, Kijów, Dniepropietrowsk) i Europy (Berlin, Praga, Amsterdam, Warszawa, Lublin, Poznań, Karlsruhe). W 2011 wraz z Pawłem Kovaczem młodszym i Stanisławem Turiną założył jedną z najważniejszych galerii sztuki we Lwowie „Detenpyla”, prezentującej twórczość ukraińskich i zagranicznych artystów współczesnych. Współzałożyciel Open Group (od 2012), której praktyka artystyczna opiera się na badaniu zagadnień komunikacji międzyludzkiej, sytuacji i przestrzeni. W 2013 Open Group była laureatem nagrody specjalnej Pinchuk ArtPrize (Kijów), a w 2015 laureatem nagrody głównej. Również w 2015 artysta jako członek Open Group brał udział w wystawie „Hope” prezentowanej w pawilonie narodowym Ukrainy na 56. La Biennale di Venezia.

Paweł Maciąg (Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach)

Kiedy dzieło sztuki osiąga wartość. Refleksje historyka sztuki

W wystąpieniu podejmę refleksję na temat wartościowania sztuki- czyli jej jakości. Czym jest jakość artystyczna i czym jest geniusz? Czy mogą współbrzmieć razem w przestrzeni kulturowej czy też się wykluczają w dobie nowych form i ewolucji. Skupię się chcę również na temacie zadania sztuki - czyli wspierania ideałów, które pozwalają realizować zamiary i wartościować przestrzeń wewnętrzną i publiczną. Na podstawie konkretnych dzieł współczesnych artystów ukaże w jaki sposób teoretyczne wymaganie, tudzież propozycja znajduje wymiar praktyczny. Przywołam także poglądy J.Burchardta, Panofskyego i Białostockiego odnośnie wartościowania dzieła sztuki.

Iwona Grodź (Instytut Filologii Polskiej, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Jakość a sztuka filmowa. Między artyzmem, przyjemnością a ekonomią

Przedmiotem analizy będą uwarunkowania rynkowe wybranych produkcji filmowych w Polsce w ostatnich latach, która zaciążył na ich jakości w pozytywnymi i/lub negatywnym tego słowa znaczeniu.

Agnieszka Kiejziewicz (Uniwersytet Jagielloński, Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej)

Pojęcie jakości w badaniach filmoznawczych – kontrowersje wokół oceny sztuki filmowej

Jakość jest pojęciem nieodłącznie towarzyszącym formalnej ocenie obrazu filmowego. Badaniu jakości jest poddawany każdy element gotowego materiału oraz sam proces produkcji. Jednakże przy, zdawałoby się, przejrzystych kryteriach oceny, jednoznaczne określenie jakości dzieła nadal pozostaje kwestią kontrowersyjną i naznaczoną subiektywizmem krytyka.

Celem proponowanego wystąpienia jest próba odpowiedzi na pytanie o jednoznaczność oceny dzieła filmowego. Podczas prezentacji pragnę zwrócić uwagę na rolę studiów filmoznawczych w procesie kształtowania narzędzi oceny jakościowej dzieł filmowych przez przyszłych badaczy oraz, co za tym idzie, kształcenia przyszłych krytyków filmowych. W dalszej części zamierzam omówić rolę subiektywizmu w ocenie jakości obrazów filmowych na przykładzie kontrowersji wokół nagród filmowych oraz treści zamieszczanych w serwisach internetowych poświęconych kinu. W ostatniej części prezentacji skupię się na przedstawieniu problemów oceny jakości kina awangardowego oraz filmów narodowych, wymagających do odbioru odpowiedniego przygotowania kulturowego.

Michał Piepiórka (Instytut Kulturoznawstwa, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Filmoznawstwo i jakość, czyli wielka rzeź polskiego kina

Polskie filmoznawstwo badające rodzime kino posiada kilka wyrazistych trendów. Szczególnie upodobało sobie perspektywę autorską, która w znaczący sposób determinuje dobór twórców i filmów poddawanych naukowemu namysłowi. Wśród filmoznawczych publikacji dominują monografie powszechnie uznanych twórców, a problemowe opracowania sięgają głównie po dość zawężoną liczbę filmowych przykładów – najczęściej ograniczają się one do tych, które zostały zaliczone przez rodzimą krytykę do grona artystycznie spełnionych. Estetyczna jakość wpływa na poziom naukowego zainteresowania danym tytułem. W konsekwencji rodzime filmoznawstwo badając polską kinematografię tworzy analizy wąskiego grona tytułów, co skutkuje brakiem naukowego zainteresowania ogromnej rzeszy produkcji. Stają się one ofiarami filmoznawczej rzeźni, która przypomina rzeźnię literatury, o której pisał Moretti. Moje wystąpienie będzie omawiało opisane wyżej zjawisko i wpływ fetyszyzacji artystycznej jakości produkcji filmowych na sposób pisania o rodzimej kinematografii.

Dzień drugi – piątek, 18 III 2016 r.

Centrum Sztuk Użytkowych. Centrum Innowacyjności, ul. Traugutta 19/21, sala 410

9:00 Panel I

Karolina Baraniak (Uniwersytet Wrocławski)

Jakość czy ilość ?- naukowy i polityczny stosunek do chilijskich, rdzennych, społeczności

Co 5 lat w Chile odbywa się spis powszechny. Według danych pozyskanych z ostatniego z nich, z 2012 r., 11,08% obywateli – 1,84 mln osób - powyżej 14 roku życia identyfikuje się jako członków dziewięciu grup etnicznych (Atacameño, Aymara, Colla, Diaguita, Kawasgar, Mapuche, Quechua, Rapa- Nui i Yagán) uznanych na mocy prawa przez rząd chilijski za pierwotne społeczności państwa. 88% tych informatorów uważa się za Mapuczy, 6,22% za Aymara, 2,46% za Diaguita, 0,74% za Quechua, 0,74% za Kolla, 0,46% za Rapa Nui, 0,33% za Atacameño, 0,1% za Kawesgar i 0,07% za Yagan . Wskazane informacje liczbowe nie oddają jednak pełnego obrazu sytuacji ludności tubylczej Chile, stanowią one bowiem zbiór odpowiedzi informatorów na pytania zamknięte, odnoszące się do poczucia przynależności czy miejsca zamieszkania. Nie uwzględniają rzeczywistego zaangażowania rozmówców w podtrzymywanie i rozwój reprezentowanych kultur. Nie pokazują, w jaki sposób świadomość kulturowa danej osoby przejawia się w jej codziennym życiu, co mogą obserwować, związani z regionem, kulturoznawcy czy etnolodzy.

Łukasz Miciuk (Instytut Psychologii KUL)

Igranie z jakością we współczesnej psychologii

Celem referatu jest refleksja nad różnymi formami igrania z jakością we współczesnej psychologii. Wszędzie wokół aż "roi się" od "samozwańczych ekspertów" w zakresie psychologii, którzy oprócz tego, że bezpodstawnie wypowiadają się w jej imieniu, są z nią niejednokrotnie utożsamiani przez opinię publiczną (aktualnie takie zjawisko można obserwować m.in. w obszarach HR, gdzie za ekspertów w zakresie psychologii uważają się m.in. trenerzy osobisci, osoby pracujące w obszarze coachingu, mentoringu i rozwoju osobistego). Z drugiej strony, "psychologia naukowa" od początku swej historii czerpie inspirację z "psychologii potocznej". Jak jednak wyznaczyć granice działalności naukowej w obszarze psychologii: kto ma prawo tworzyć tę naukę i jak realizować

postulat interdyscyplinarności badań? Rozważania te będą przyczynkiem do refleksji nad drogą jaką przeszła psychologia, wywodząc się od filozofii i "ciążyć" coraz bardziej w kierunku neuronauk.

Weronika Kałwak, Anna Bańbura, Magdalena Wojciechowska, Karolina Rojek
(Instytut Psychologii, Uniwersytet Jagielloński)

Wiedza i przekonania studentów psychologii na temat metodologii jakościowej

Celem wystąpienia jest zaprezentowanie wyników jakościowego badania [w którym prócz Prelegentek udział brali: Krzysztof Dyga, Małgorzata Opoczyńska-Morasiewicz i Aleksandra Tokarz – przyp. ZMBK] metodą zogniskowanego wywiadu grupowego, którego celem był opis wiedzy, percepcji, przekonań i postaw studentów psychologii wobec metodologii jakościowej. Okolicznością przeprowadzenia badania było wprowadzenie do programu trzeciego roku studiów psychologicznych obowiązkowego kursu z metodologii badań jakościowych. Badanie zostało przeprowadzone podczas zajęć organizacyjnych w 15 grupach ćwiczeniowych, jeszcze przed rozpoczęciem nauki, przez niezależnych badaczy. Udział studentów w badaniu był dobrowolny. Zebrane dane poddano analizie treści z elementami analizy dyskursu, przy użyciu programu komputerowego Atlas.ti. Rezultatem badania jest opis przekonań dotyczących zarówno metod badań jakościowych jak i badaczy jakościowych. Powyższe wyniki mogą stanowić punkt wyjścia do refleksji nad nauczaniem metodologii na kierunkach psychologicznych oraz do kształtowania świadomych postaw psychologów wobec badań jakościowych.

Joanna Tomaszewska (Uniwersytet Wrocławski)

Jakość studiów antropologicznych w Polsce. Realny wpływ doktorantów na kompetencje uczestników zajęć

Ciągłym wyzwaniem dla edukacji na etapie szkolnictwa wyższego jest dostosowywanie programów studiów do potrzeb rynku pracy. Niestety, przekaz jaki pojawia się z analizy danych zebranych podczas badań pilotażowych dotyczących jakości studiów antropologicznych w Polsce jest niezadowolający. Studenci narzekają na jakość kształcenia przede wszystkim z powodów pragmatycznych; program nie zapewnia zdobycia umiejętności praktycznych, które po zakończeniu pięciu lat edukacji absolwenci umieliby wykorzystać w pracy zawodowej. Chciałabym przedstawić wyniki wstępnych badań własnych, przeprowadzonych drogą Internetową (na ten moment, odpowiedzi udzieliło 58 studentów z różnych ośrodków w Polsce, co w badaniach pilotażowych daje już pewien obraz). Ponadto wskazać, na obszar działania doktorantów w kwestii podnoszenia wartości studiów antropologicznych. Poprzez możliwość prowadzenia zajęć fakultatywnych doktoranci mogą niejako „igrać” z jakością, są w pewnym sensie ponad programem.

11:00 Panel II

Dominika Katarzyna Borkowska, Kamila Elżbieta Wolszczak (Paraperformance)

Pepsi Cola (performance)

W swoim działaniu na żywo kolektyw poruszy tematykę subtelnych różnic i podobieństw jakości produktów symbolizujących współczesność. Borkowska i Wolszczak po raz kolejny podejmą próbę dialogu opartą na relacji niesymbiotycznej w przestrzeni zastanej, tu i teraz. Artystki poznały się w lipcu, 2014 roku podczas podróży blablacar. Wspólna wyprawa okazała się drogą prowadzącą w tym samym kierunku, od tamtego momentu Borkowska i Wolszczak pracują w parze, stworzyły cztery wspólne prace. Dominiki doświadczenie performatywne wyrasta z teatru oraz choreografii, natomiast Kamili osadzone jest w sztukach wizualnych. Od 2016 roku tworzą jako Paraperformance.

Martyna Friedla (Uniwersytet Opolski, Wydział Filologiczny)

Projekt RE//MIX pytaniem o jakość dokumentowania performansu

RE//MIX - czteroletni (2010-2014) zorganizowany przez Komunę//Warszawa, cykl spotkań artystów i teoretyków, stanowił próbę zmierzenia się z historią performansu i teatru, ich mistrzami - i zapytać jaką naukę (i jak przekazaną) mogą oni nieść dla współczesnych. Remiksowanie, czyli tworzenie nowej jakości z utworów już powstałych, nie miało tu na celu zniesienia wagi i wartości znanych dzieł, lecz próbę rozmowy. Projekt zadawał również pytania

o to, jak uchwycić to, co nieuchwytnie (performans, czyli obecność "tu i teraz" nie daje się przechowywać, archiwizować - jak go więc "zatrzymać" i badać?), "autentyczne" i raczej niemimetyczne. Remiks wobec tego stanowi nową jakość dla materiału, z którego korzysta, ale też jest próbą "archiwizacji poprzez działanie" - tego, co było jakością samą w sobie, i wyzwaniem dla badaczy teatru i performansu. Pyta też o jakość archiwizacji w znaczeniu ogólnym.

Natalia Kozłowska (Instytut Socjologii, Uniwersytet Jagielloński)

Wolność warunkiem jakości w sztuce?

Czy jest możliwa wolność w sztuce? Dlaczego powinna być wyznacznikiem jakości twórczości artystycznej? Będę starała się znaleźć odpowiedź na to pytanie, odwołując się do koncepcji pozaartystycznego uwarunkowania sztuki Karola Marksa i Arnolda Hausera, a także do podejścia niematerialistycznego prezentowanego przez Szkołę Frankfurcką. Starając się wyjaśnić relację artysta-społeczeństwo, materialisci historyczni przedstawiają twórczość jako wypadkową wielu politycznych, ekonomicznych i społecznych okoliczności. Z tym podejściem, polemizuje koncepcja rozwinięta przez przedstawicieli Szkoły Frankfurckiej, zgodnie z którą, sztuka może jawić się jako ostatni bastion wolności w społeczeństwie masowym. Referat będzie polemiką różnych podejść do wolności artystycznej, która ma kluczowe znaczenia dla utrzymania jakości w sztuce.

Wystawa prac Katedry Mediacji Sztuki Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu [sala 409]

Janusz Czyżewicz,	Marcin Michalak,	Zbigniew Podgórski,
Jeremi Jędroś,	Daria Milecka,	Maria Wrońska,
Agnieszka Kłos,	Tomasz Niedziółka,	Piotr C. Kowalski
Andrzej Kostołowski,	Tomasz Opania,	

13:00 Przerwa obiadowa

14:00 Panel III

Celina Strzelecka (Uniwersytet Wrocławski)

Jakości czasu w erze informacji i ekologia czasu

Powszechna obecność w naszym życiu nowoczesnych technologii przekształca dotychczasowe relacje przestrzenno-czasowe i ustala nowe sposoby postrzegania czasu. W swym wystąpieniu zmierzę się z tym problemem i przeanalizuję koncepcje czasu społecznego, a także ich jakościowy wymiar, gdzie czas jest różnie doświadczany w różnych kontekstach społecznych. W tym celu sięgnę m.in. do teorii akceleracji czasu (Thomas Hylland Eriksen), koncepcji utowarowienia czasu (Arjun Appadurai), czasu skondensowanego (Robert Putnam), kategorii bezczasu (Manuel Castells). W efekcie odpowiem na pytanie - jak zmienia się jakość odczuwania czasu w kulturze natychmiastowo przesyłanych informacji? Na zakończenie przytoczę alternatywne koncepcje sprzeciwiające się nagłym zmianom w doświadczaniu i pojmowaniu czasu, znane powszechnie pod nazwą „ekologia czasu”.

Anna Płotnicka [sala 409]

Jakość jako coś, czego nie widać, w kontekście relacji Artysta-Odbiorca

Urodziła się 23. 10. 1956 roku we Wrocławiu. Studiowała w ASP (uprzednio PWSSP) we Wrocławiu, na wydziale Malarstwa, Grafiki i Rzeźby. Dyplom w pracowni J.J Aleksyuna w 1980 roku. Zajmuje się performance, video i fotografią oraz sztuką sieci - cykl "Performance na żądanie", „Dzień Kobiet”). Fascynują ją działania będące rodzajem aranżacji społecznej przy współudziale innych osób: "Live Stories", "Wypał" „NikogoNiema”, „Pustostany” oraz sytuacje artystyczne, które projektuje dla innych: "Kobiety i Obrazy", „Mila Artystów”. W 2001 i 2004 roku była pomysłodawcą i kuratorką wystawy "Krzętanina 1 i Krzętanina 2". Wystawy były zorganizowane przy pomocy BWA Awangarda we Wrocławiu oraz BWA w Zielonej Górze i wzięło w niej udział kilkunastu najwybitniejszych polskich artystów. W 2006 roku zorganizowała wystawę polskich artystów „Zamieszkanie - Sich Einrichten” w galerii Motorenhalle w Dreźnie. Druga odsłona tego projektu z udziałem niemieckich artystów miała miejsce w BWA Awangarda we Wrocławiu, w kwietniu 2007 roku.

Jagoda Sałaj (Uniwersytet Łódzki, Instytut Kultury Współczesnej)

Krótką historia jakości w kontekście refleksji nad współczesnym stanem piśmiennictwa

Swoje wystąpienie pragnę poświęcić przeglądowi najważniejszych propozycji definicyjnych w opisie jakości. W referacie postaram się przedstawić wachlarz refleksji historyków, filozofów, kulturoznawców oraz ekonomistów prezentujących interesujące spojrzenia na istotę jakości (Platon, Arystoteles, Cyceon, Pinker, Pirsig, Locke, Deming). Dziś dość często używamy słowa „jakość”, istotna jest jakość edukacji, jakość naszych umiejętności, ważna jest jakość słowa, jakość pracy, jakość technologii. W swoim wystąpieniu postaram się także odpowiedzieć na pytania: Czym jest jakość dla współczesnego człowieka? Czym jest jakość we współczesnej kulturze i jaką rolę odgrywa? Czy jakość może być elementem kształtującym kulturę? Referat zakończy refleksja nad współczesnym stanem piśmiennictwa i jakością przekazów informacyjnych. Odwołując się do kryteriów jakości w dziennikarstwie prasowym zastanowię się nad jakością stylów funkcjonujących w sferze publicznej.

Paula Wełyczko (Studia Doktoranckie Nauk o Kulturze, Uniwersytet Wrocławski)

Literatura niepewna. O podwójnej jakości i obecności dualizmów w biografii naukowej

Jest to zaproszenie do refleksji nad dualistyczną naturą literatury biograficznej. „Podwójna jakość” odnosi się do działań metodologicznych jak i do samego gatunku, dzieląc między sobą odbiorców. Anita Całek zwraca uwagę na niepewną naturę biografii, przywołując opozycję sztuka/ nauka. Z kolei James Clifford przestrzega przed życiorysami powstającymi w duchu większych i mniejszych przekłamań dokonywanych przez autorów takich tekstów. Powyższe opinie zmuszają do zadania pytań o jakość i wartość naukową owej literatury, o charakter narracji z pogranicza fikcji i realności, a także o rolę badacza. Wystąpienie ma także na celu poddanie refleksji zastosowanie opozycji takich jak sztuka i nauka w dyskursach humanistycznych odwołując się do szaleństwa. Biografie, do których znajdziemy odniesienia w trakcie wystąpienia również umiejscowią nas na pograniczu tych dziedzin. Przywołane zostaną postacie Bronisława Malinowskiego, Michela Foucault, a także Stanisława Ignacego Witkiewicza.

Ewelina Woźniak-Wrzesińska (Uniwersytet imienia Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Jakość pojęć w naukowych pracach filozoficznych, czyli o sposobie używania terminów – na przykładzie wybranych najnowszych, polskojęzycznych artykułów

Ocena jakości takich pojęć, jak na przykład: reprezentacja, przedstawienie, urzeczywistnienie będzie stanowiła cel wystąpienia. Zaprezentowany (subiektywny) sąd wartościujący zostanie umożliwiony dzięki analizie sposobu stosowania wymienionych terminów. Teza o używaniu terminów pozwala na podjęcie metodologicznych założeń: refleksje zostaną skonkretyzowane przez narzędzia wypracowane przez pragmatyngwistykę. Wybrana optyka daje możliwość, by na początku przyjrzeć się tradycyjnym, usankcjonowanym przez praktyki językowe relacjom nadawczo-odbiorczym wybranych pojęć. Kolejny etap dociekań, stanowiący rekonstrukcje tychże relacji z analizowanych artykułów, zostanie zestawiony z tym pierwszym. Takie porównanie pozwoli dojść do jakości omawianych pojęć. Tym samym zostanie postawiona kwestia nieostrości terminologicznej, rzutującej na globalne, wieloaspektowe odbieranie przez użytkowników jakości nie tylko konkretnego artykułu, ale i całej dyscypliny, w której ramach dany tekst powstaje.

16:00 Panel IV

Magdalena Brodziak (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Weryfikatory, kwalifikatory, marzenia. Miarodajność hierarchizacji w literaturze

Referat zawiera najważniejsze hipotezy i konkluzje wynikłe z badań nad koherencją kwalifikatorów semi-fizycznych i humanistyki utożsamionej w badaniu jako koncept metafizyczny. Analiza obejmie literaturoznawcze ujęcie humanistyki, bowiem literatura poddana infiltracji kognitywistyki, multiplikuje kwestie badawcze poprzez przypisanie ich do podzbiorów 'internal' oraz 'external'. Podzbiór 'internal', a więc zastosowanie kwalifikatora wartościującego przez samego autora w jego kreacji tekstualnej zilustrowany zostanie komentarzami do mechanizmów autorskich takich jak: kreacja w tekście 'patentu' literackiego np. strumień świadomości; opis procesu użycia w dziele prawideł nauki dokumentowanej np. zagadnienia psychologiczne u J. Hellera (presque vu), Cortazarowski przykład pozornego uszlachetniania

jakości tekstualnej, budowanie systemów quasi-matematycznych. Omówienie zewnętrznych znaczników jakości tekstu: próba tłumaczenia trafności przez formalizmy (algorytmy J. Kristevej); perspektywa recepcyjna, czyli próba synchronizacji dzieła z audytorium.

Maja Starakiewicz (Akademia Sztuk Pięknych w Krakowie)

Struktury wizualne jako narzędzie nauk humanistycznych

Paradoksem jest fakt, że rozwój kultury wizualnej wpłynął raczej na treść badań naukowych niż na ich formę. Możliwości jakie daje wizualizacja wiedzy są wykorzystywane głównie w naukach ścisłych, które posługują się przede wszystkim danymi ilościowymi. Ten rodzaj informacji daje się łatwo przełożyć na diagramy, a dzięki temu pozwala tworzyć wizualne prezentacje badań. W naukach humanistycznych, które mówią o obrazach różnego rodzaju i posługują się nimi w charakterze źródeł, wykorzystanie form diagramatycznych i wizualnych jest zdecydowanie rzadsze. W moim wystąpieniu chciałabym zaprezentować możliwości, jakie powstają z połączenia projektowania graficznego z naukami humanistycznymi. Środki graficzne (wywiedzione po części z historycznych przykładów ilustracji naukowej) pozwalają budować struktury informacji, wskazywać relacje między nimi oraz w sposób przejrzysty zarządzać materiałem ikonograficznym (np. w przypadku badań historyczno-artystycznych) i w wielu przypadkach mogą być skuteczniejsze w przekazywaniu komunikatu niż tradycyjny tekst.

Ewa Zarzycka (Akademia Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu)

Między sztuką a nauką. Mój mąż profesor Nauk o Ziemi - mówi mi że... (performance)

Sztuką performance zajmuje się od 80 roku, jest jedną z nielicznych twórców uprawiającą tzw. performance mówione także rysunek jako zapis autorskich tekstów, schematów, map, wykresów; tworzy obiekty i instalacje artystyczne. Obszar jej aktywności obejmuje ponadto film autorski, video-performance, dokumentacje. Od lat 80-tych prowadzi konsekwentnie rozwijaną refleksję nad sztuką i osobą artysty, swoistym dyskursem toczonym w relacjach do świata sztuki i rzeczywistości. Jest inicjatorką tzw. laboratoriów sztuki i i autorką warsztatów prowadzonych w kontekście „alfabetu sztuki”. Podkreśla wagę pracy koncepcyjnej, analitycznej, intelektualnej. Wyróżnikiem indywidualności jej postawy i praktyki jest niewątpliwie zaprogramowany dystans, autorefleksja, autoironia, zaburzenie narracji fikcyjnymi elementami, odniesienia do aktualności z perspektywy kultury i jej tendencji mitotwórczych. Brała udział w wielu wystawach indywidualnych i zbiorowych, festiwalach sztuki, sympozjach w kraju i za granicą.

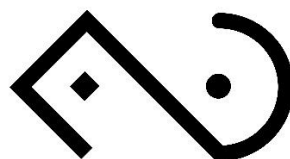
AKADEMIA SZTUK PIĘKNYCH
IM. EUGENIUSZA GEPPERTA
WE WROCŁAWIU

Uniwersytet
Wrocławski

Stowarzyszenie
Trickster

Koło Naukowe Doktorantów
przy Studiach Nauk o Kulturze
Uniwersytetu Wrocławskiego

